

**РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ
ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Національна академія педагогічних наук України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет педагогіки і психології
Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут післядипломної педагогічної освіти
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Спеціалізована школа №31 I-III ступенів з поглибленим вивченням предметів
природничо-математичного циклу м. Києва
Приватний навчальний заклад «Колегіум «Олімп» м. Києва

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Київ
2018 р.**

Рекомендовано Вченою радою

Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

(протокол №10 від 27 лютого 2018 року)

Редакційна колегія:

Бондар Володимир Іванович – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (*голова редакційної колегії*);

Марусинець Мар'яна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;

Матвієнко Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Митник Олександр Якович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Овдієнко Ірина Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Шапошнікова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заступник декана з навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи:

матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції; редакційна колегія: В.І.Бондар (голова)[та ін.] . – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 292 с.

У збірнику містяться матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи». У запропонованих статтях та тезах представлено: зміст та показники розвитку конкурентоспроможної особистості; проблеми розвитку конкурентоспроможності особистості у межах дошкільної та загальної середньої освіти; технології становлення конкурентоспроможного вихователя, вчителя і психолога у процесі професійної підготовки.

Матеріали конференції адресовано студентам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам ВНЗ, аспірантам і науковцям, які цікавляться названою проблематикою

Кочерга Олександр,

кандидат психологічних наук, доцент,

заступник директора Інституту

післядипломної педагогічної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ В ДОСЯГНЕННІ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ

У статті розкриваються психофізіологічні механізми, що впливають на підвищення чутливості. Показано можливі шляхи активізації творчих здібностей людини. Запропоновано найпростіші вправи для запуску потенціалів сенсорних систем шляхом зміни їх діапазону чутливості. Осмислюється опосередкованість зв'язків дії вестибулярного апарату та розвитку стану чутливості сенсорних систем і мислення, почуттів та уяви.

Ключові слова: психомоторика, чутливість, творчі здібності, мислення, почуття, уява, фізичні вправи.

Я біжу, бо діти не слухають моїх слів,

а повторюють мої кроки

Лимаренко М.

Становлення, розбудова та означення контурів творчого потенціалу особистості (розкриття задатків і розвиток здібностей) не одномоментний акт дії. Який здатний миттєво розгорнутись, розкривши всі приховані таємниці можливостей творчого потенціалу людини. Він є досить тривалим і не завжди поступальним та логічним в часі процесом. Відомо, що він може просуватись з якісними змінами, зупинитись тримаючи паузу, пробуксовувати чи повільно змінюватись, або навіть регресувати руйнуючись. А іноді руйнування

загальмовується переходячи до несподіваного відновлення і навіть стрімкого злету.

Між тим це важливий момент для розкриття обрисів потенціалу власних задатків, створення та побудови здібностей успішної особистості в професійному плані (його сутність в процесі переходу природних задатків в певні здібності). Науковими дослідженнями встановлено, що розгортання потенціалу творчості особистості має певну залежність від її природних можливостей психофізіологічних механізмів.

В першу чергу, провідну роль тут відіграє властивість цих систем – загальна чутливість (психофізіологічне налаштування «запуску» відчуттів, сприймання, уваги та забезпечення дії механізму творчості мислення, почуттів та уяви) організму до внутрішніх і зовнішніх «викликів» навколишнього середовища. Головне, в подоланні невизначеності, щоб підтримувати всі системи організму в оптимальному балансі рівноваги для забезпечення його життєдіяльності.

Питання чутливості психічної сфери людини є провідними в осмисленні, виникнення та закономірностей функціонування феномену психіки у тварин та людини. Розуміння витоків психіки є важливим фундаментальним питанням психологічної науки. Це відбувається тому, що саме від наявності чутливості в різних психофізіологічних системах обумовлюються певні особливості становлення, розвитку та дій психіки людини. Без її наявності не змогла би виникнути психічна сфера (психічні процеси, властивості та стани) людини [4].

Більшість дослідників розглядає чутливість, як окреме психічне явище. Між тим очевидно вона є певною властивістю, потенційною можливістю – задатком дії органів, систем та організму людини в цілому. На чутливість, як властивість окремих психічних систем вказують, наукові дослідження філософів, психологів, педагогів...[6].

В той же час в психологічних дослідженнях особливо не зосереджували увагу і достатньо не вивчали можливості існування та функціонування механізму загальної чутливості людини. А цілісну систему, загальної чутливості не брали до уваги, поділяючи її на окремі складові в роботі певних аналізаторів

психофізіологічних систем. Тому можна допустити, спираючись на емпіричні дані, що загальна чутливість можливо є ключовою для створення умов регулювання, адаптації та розвитку психіки людини. Вона впливає на роботу психофізіологічних процесів в цілому та закладає передумови до успіхів людини в конкретних видах її діяльності (гра, навчання, робота).

Результати наших досліджень вказують на ймовірність того, що саме загальна чутливість визначає психофізіологічну «успішність» у взаємодії людини з навколишнім середовищем. Тобто людина здатна до найбільш адекватної оцінки свого становища та може передбачати певну вірогідність своїх дій та дій навколишнього світу. А отже загальна чутливість ймовірно закладає умови для розвитку творчих здібностей і опосередковано допомагає людині в майбутньому досягти кращих професійних результатів.

Чутливість дитини містить у собі потужні потенційні сили, які до певного часу є скритими в «резервних сховищах» задатків організму. Причому вони, ще не стали «керованою власністю» здібностей людини. Потрібно, ще певний час задатки вправляти, удосконалювати, розвивати потенціали їх потужностей перетворюючи на здібності. Вони тривалий час (пренатального та раннього дитинства) існують у «сплячому стані», дрімаючи. Залишаючись певний період секретними, прихованими, непомітними для самих дітей їх батьків та педагогів. Серед їх (прихованих потенціальних потужностей) виділяються: мислення, почуття, уява, психомоторика та енергопотенціал безсловесної і нерозумної дитини в пренатальному та ранньому віці. Але ці процеси тривають і в подальші вікові періоди становлення особистості людини. Це важливо враховувати для адаптації людини при виконанні нею різноманітних життєвих задач.

Ще Арістотель [1] розмірковуючи про чутливість пропонував гіпотетично розглядати, її як передумову виникнення активності певних частин (рослинної, тваринної та поетичної) душі людини. Про можливі зміни чутливості, які обумовлюють активність психічних систем людини писали Б. Ананьєв [6], У. Джеймс [3], В. Вундт [2], О.М. Леонтьєв [5], Л. Рубінштейн [6] та інші.

Саме тому виникає потреба в розумінні того, як відбувається розгортання потужності чутливості психічної сфери, як це впливає на роботу психофізіологічних механізмів діяльності людини. Особливо в контексті розгортання можливостей творчого потенціалу особистості людини. Отже зрозуміло, що усвідомлення цих процесів дозволяє регулювати поступ становлення творчих здібностей, причому вже в період навчання в школі. Важливо будувати взаємодію в шкільному освітньому процесі на засадах довіри та віри в непересічні можливості кожної дитини. Безперечно що у кожної дитини є свої особливості та швидкість просування в її реалізації.

«Наріжним каменем» в цьому має стати любов до учня як цікавого, захоплюючого, дослідження творчих можливостей людського життя. Цей зацікавлений підхід і свідоме розуміння психофізіологічних особливостей дитини, прийняття її особистості; врахування її індивідуальності; усвідомлення різного темпу в її дозріванні; сприймання її творчих витоків. Від чутливості людини до виконання її призначення – стати творцем, досить не простий тривалий шлях внутрішніх складних перебудов кількісного та якісного плану. Які за умов привітного середовища, системних зусиль дорослих та дій дитини здатні перетворити її на творчу особистість. Чутливість людини це можливість її задаток, здатний перетворитись на симфонію потенційних можливих здібностей. В той час як творчість є процесом матеріалізації можливостей психіки, свідомості і діяльності людини.

Що забезпечує умови розвитку чутливості? Особливо важливо знати про найпростіші прийоми її активізації, які впливають з природи самої людини. Тобто немає потреби у спеціальному обладнанні та складних тренувальних процедурах. Наші дослідження вказують на те, що можуть використовуватись прості вправи.

Впершу чергу це активні рухи рук, ніг, тулуба малюка, а в подальшому дитини. Саме вони є джерелом для заряду, підтримки і накопичення потужностей енергопотенціалу людини. Ці рухи в ранньому дитинстві переважно імпульсивні, реактивні, познотонічні. В старшому віці вони вже є більш осмисленими тому

досконалішими. І на початку і в подальшому житті людини їх наслідки виявляються у збільшенні енергії та інформації. Як результат, вони, започатковують форму різноманітних здібностей.

Тобто універсальних – інструментів, які надають можливість спочатку дитині робити щось, а на далі створювати нове невідоме їй. Отже: дитина до певного часу не тримала голову, а тепер вміє; не читала текстів, а тепер вже читає і розуміє прочитане; не володіла тілом, а тут вже може виконувати карколомні акробатичні рухи...

Чутливість сенсорних систем і процес творчих дій людини одна з ключових психофізіологічних складових зростання в професійній діяльності. В сучасному динамічному світі для успішності в будь-якій діяльності важливо вміти швидко реагувати, адекватно оцінювати наслідки дій та упереджувати можливі внутрішні та зовнішні небезпеки для організму та особистості людини.

Тут в другу чергу «пусковим» механізмом чутливості який її розвиває є вестибулярна взаємодія. Вона координує взаємодію мозку, тіла та психіки. Саме вона дозволяє людині звестись на ноги та при цьому вивільнити руки для освоєння навколишнього простору. Таким чином вестибулярна взаємодія забезпечує «просторову свободу» для мимовільних та довільних творчих дій людини. Більша свобода можливості рухових дій розширяє простір для розв'язування нестандартних життєвих задач.

Будь-яку дію людина може оптимально реалізувати за умови збалансованих та зважених кроків з подолання необхідних завдань для досягнення поставленої мети. Або як кажуть за умови її рівноваги в кроках, що реалізують ваші дії. Сам по собі процес утримання рівноваги доволі складний, багаторівневий процес з точки зору її «технічного» забезпечення та умов за яких можлива його реалізація.

Між тим він доволі активно, а не опосередковано впливає як на фізичну так і психічну сферу життєдіяльності людини. Його дія створює передумови для запуску в дію багатьох психофізіологічних механізмів. Провідним в цій ситуації стає психомоторний механізм реалізації рухових дій. Він суттєво дозволяє допомогти: «відчути», «передбачити», «планувати», «розв'язувати» та «втілювати» просторові задачі в рухових діях кожної людини. Психомоторний

механізм стає також і своєрідним "активатором" дій мислення, почуттів та уяви людини.

Виникнення, становлення та утримання стану рівноваги у людини є складним і тривалим в часовому вимірі процесом. Особливий вплив на його становлення і вдосконалення мають перші десять років життя дитини. З початком навчання в школі, вміння тримати рівновагу покращується і суттєво впливає на загальну координацію рухів за рахунок постійної взаємодії та корекції стану мобілізації м'язового каркасу тіла. Загальне керівництво станом рівноваги здійснює вестибулярний апарат за підтримки очей та м'язів тіла.

Доречи вестибулярний апарат – єдиний орган тіла людини, який працює постійно ніколи не зупиняючись на відпочинок. Це мініатюрний парний орган який розташований в правому та лівому середньому вусі. Його робота впливає на активацію провідних структур мозку. Саме він доправляє їм на аналіз, обробку та оцінку інформацію просторового розташування тіла та його рухів. Це та важлива інформація, яка активує процеси мислення, почуттів та уяви вибудовуючи тримірний простір для оцінки кожної дії.

Мініатюрний вестибулярний апарат впливає на загальний фізичний та психічний стан людини. Порушення його роботи є причиною понад 30 відсотків захворювань, що є «рекордсменом» серед решти органів тіла. Звідси така особлива увага до його діяльності має бути.

В учнів початкової школи процеси розвитку налаштування та «калібрування» вестибулярного апарату активно тривають впливаючи на загальну чутливість психофізіологічних механізмів. Це дозволяє мати оптимістичні прогнози щодо покращення та оптимізації діяльності всіх органів чуття дитини. Отже особлива увага до роботи та тренування вестибулярного апарата учня може дозволити вчителю розумно впливати на його загальний фізичний та психічний стан. Отже це суттєво допоможе оптимізувати процес навчання в частині відповідного стимулювання психофізіологічних механізмів (мислення, почуттів та уяви) підвищивши можливості загальної чутливості до дії.

Саме тому важливо педагогам при проектуванні освітнього процесу враховувати вплив загальної чутливості, максимально спростивши для учнів час

їх перебування в школі (чи студентів у вузі). Говорячи про цей аспект варто враховувати шановним читачам, природні (психофізіологічні) можливості людини до творчих дій. Де належне місце відводиться зрівноваженості та синхронності дій всіх психофізіологічних механізмів людини.

Елементарні рухові вправи (та активні форми роботи з переміщенням в просторі аудиторії), спонукають до перебудови активності психофізіологічних механізмів, що активізують відділи мозку які в свою чергу налаштовують чутливість інших систем організму. Серед цих вправ можуть бути звичайні нахили тулуба вперед, назад, в сторони (в ліво та право). Достатньо цю вправу повторити п'ять – шість раз. Для поглиблення результату з підвищення чутливості пропонується зробити декілька глибоких присідання (для ускладнення руки при цьому можна тримати не на боках, а попереду себе). Тут ми зазначили тільки мінімальну програму для активізації вестибулярного апарату.

Психомоторна активність людини кожен мить спонукає її до активного визначення «статусу» свого тіла відносно його розташування в координатах навколишнього простору. Постійно кожної миті психічна сфера людини розв'язує цілий ряд нагальних психомоторних задач серед яких: – визначення місця знаходження відносно просторових координат (верх, низ, право, ліво, вперед, назад, в бік); – утримання рівноваги (стала, впевнена, відносна); – обробка рухової інформації (визначення стану та готовності психомоторних систем руху, автоматизовані рухові дії, моделювання руху) ...

Це потребує значних зусиль у роботі різних регулюючих систем контролю, забезпечення та виконання пошукових дій. Серед усього різноманіття систем здійснення дій просторового безпекового забезпечення, провідне місце посідає робота вестибулярного апарату людини.

Особливо важливим для забезпечення здійснення психомоторних дій є його діапазон чутливості до тих чи інших просторових положень тіла людини. Не все достеменно відомо про особливості процесів забезпечення діапазону чутливості та його дії в механізмах активізації мозкових структур.

Стимулювання роботи вестибулярного апарату людини відбувається за різних обставин, навіть при незначних рухах частин тіла. Тому переміщення в

просторі людини на ногах (механізм прямоходіння) є унікальним стимулятором, (природним тренажером) для активності її вестибулярного апарату. Його робота це забезпечення каналу постійної інформації про просторовий стан та переміщення тіла в реальному часі. Крім цього це гіпотетичне прогнозування подальшого переміщення та руху з різними варіантами і творчими імпровізаціями вмикання мислення, почуттів та уяви.

Тому можна допустити, що прямоходіння людини є одним з ключових механізмів який активно впливає на роботу її вестибулярного апарату. В свою чергу це потужний енергетичний стимул, що активізує роботу структур головного мозку мобілізуючи їх до оптимальної роботи. В результаті чого підвищується чутливість різних систем аналізаторів людини.

Таким чином підвищується загальна чутливість людини, що дозволяє мобілізувати до дії роботу різних психофізіологічних механізмів людини. Тому навіть наше звичайне пересування в приміщенні, або на дворі як то піша двадцяти хвилинна прогулянка чи ранкова пробіжка. Все це у сукупності є гарним стимулом та тренажером для природної активізації вестибулярного апарату. А отже це шлях до розвитку та тренування можливостей загальної чутливості людини.

Локально, таким чином підвищенню чутливості в роботі мислення, почуттів, уяви сприяє активізація діяльності вестибулярного апарату людини. Наше припущення, що це один з важливих, а можливо і головних пускових механізмів забезпечення: регулювання, координації та оптимізації рівнів чутливості рівноваги всіх психофізіологічних процесів, які забезпечують базові умови для здійснення творчих дій людини.

Врахувавши ці психофізіологічні механізми буде краще спонукати людину до пошуку творчих дій через набуття інформації, досвіду, знань, дій, рефлексії.

Список використаних джерел

1. Аристотель О душе / Аристотель. М.: Государственное Социально-экономическое издательство, 1937. – 179 с.
2. Вундт В. Душа и мозг / В.Вундт. СПб, 1909. – 49 с.

3. Джеймс У. Психология/Под ред. Л. А. Петровской. – М.: Педагогика, 1991.—368 с.

4. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. - 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця. Нова Книга, 2004. – 704с.

5. Леонтьев А.М. Проблемы развития психики / А.М.Леонтьев. – М.: Издательство Академии педагогических наук РСФСР, 1959. – 345

6. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Издательство: Питер, 2001. – 720 с.

The article reveals the psychophysiological mechanisms that influence the sensitization. It shows possible ways of activating person's creative abilities. The article suggests the simplest exercises to launch sensory systems potentials changing their sensitivity range. It also comprehends the mediation of the connections of the vestibular apparatus and the development of sensory systems sensitivity and thinking, feelings and imagination.

Key words: psychomotor; sensitivity; creative abilities; thinking; feeling; imagination; physical exercises

УДК: 37.091.12:159.9-051]:165.195

*Лелюх-Степанчук Ольга,
викладач кафедри практичної психології
факультету педагогіки і психології
НПУ імені М.П. Драгоманова*

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ

У статті розглянуто проблему визначення сутності конкурентоспроможності фахівця, поняття емоційного інтелекту, проаналізовані методи його розвитку у студентів під час навчання у ВНЗ.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
------------	---

РОЗДІЛ 1.

ЗМІСТ ТА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Гончаренко Алла

Самопідготовка сучасного вихователя як чинник його конкурентоздатності	5
--	---

Кириченко Петро

Популяризація творчої самоініціативи вчителів-практиків у руслі пілотних проектів «Нова українська школа».....	13
--	----

Кочерга Олександр

Психофізіологічні особливості потенціалу особистості в досягненні професійного успіху.....	21
--	----

Лелюх-Степанчук Ольга

Емоційний інтелект як чинник становлення конкурентоспроможного фахівця.....	29
---	----

Лук'яненко Марина

Ціннісна сфера як складова конкурентоспроможної особистості	34
---	----

Меленець Людмила

Конкурентоспроможність закладів дошкільної освіти як умова задоволення потреб в якісних освітніх послугах	44
---	----

Севастюк Мар'яна

Професійна суб'єктність як провідна якість конкурентоспроможного вчителя початкової школи..... 49

Томаржевська Інна

Особистісна та емоційна зрілість як ознаки конкурентоспроможності фахівця..... 57

РОЗДІЛ 2

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Бондар Володимир

Проблеми, що потребують свого розв'язання в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» 62

Володченко Алла

Інтелектуально-творчі уміння молодшого школяра як складова його конкурентоспроможності 70

Воронюк Ірина, Коротич Любов

Інноваційний розвиток навчального закладу: результати Всеукраїнського експерименту в Херсонській області 79

Глазунова Ірина

Формування конкурентоспроможної особистості у межах освітнього процесу опорного закладу 92

Зубалій Ніна, Осінова Аліна

Психотерапевтична допомога молодшим школярам у подоланні страхів засобами ігротерапії 101

Зубалій Ніна, Хоменко Ірина

Подолання гіперактивності учнів 3 класу в контексті позитивної психотерапії 106

Комінарець Тетяна, Дроздовська Віра

Роль дорослого у формуванні емоційних та творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку 110

Марченко Наталія

Розвиток конкурентноспроможної особистості у рамках позакласної роботи: музейні проекти 118

Митник Олександр

Розвивальне освітнє середовище навчального закладу як чинник становлення конкурентноспроможної особистості 122

Митник Олександр, Манзер Світлана, Цілик Наталія

Теоретико-методичні засади становлення іміджу особистості у межах навчально-виховного процесу ЗНЗ 130

Мовчан Наталія, Захаренко Лариса

Роль наступності у формуванні творчої особистості дитини..... 135

Онопрієнко Оксана

Реформування початкової освіти: сучасне бачення результатів навчання 141

Святенко Юлія

Діагностика емоційного стану дитини за допомогою проективної методики «картки з емоціями» 145

Шеремет Інесса, Челнокова Марія, Василенко Катерина, Гаврилюк Юлія
Особливості корекції негативних психоемоційних станів учнів молодшого
шкільного віку як наслідків конфліктів у навчально-виховному
процесі 152

РОЗДІЛ 3

СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИХОВАТЕЛЯ, ВЧИТЕЛЯ І ПСИХОЛОГА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бернацька Олена

Засоби формування професійної компетентності майбутнього учителя та
психолога на заняттях з іноземної мови 158

Галінська Ольга

Формування готовності майбутніх учителів до проектування виховної
діяльності з молодшими школярами 164

Гусєва Олена

Теоретичні засади підготовки майбутніх вчителів початкової школи до
використання інтерактивних технологій 169

Жуковська Ірина

Особистісні якості майбутнього психолога як чинник професійного
становлення конкурентоспроможного фахівця 174

Затворнюк Оксана

Становлення конкурентоспроможного психолога у позанавчальній
діяльності ВНЗ..... 178

Коростишевська Ірина

Конкурентноспроможність майбутнього фахівця:
складові успіху 184

Лецинська Анна

Психологічні чинники розвитку творчої індивідуальності майбутнього
вихователя дошкільного навчального закладу 188

Лук'янчук Світлана

Самотійна робота студентів як чинник розвитку конкурентноспроможності
майбутнього фахівця..... 192

Лященко Тетяна

Формування когнітивно-операційного компоненту готовності практичного
психолога до професійної діяльності як складової становлення
конкурентноспроможного фахівця..... 197

Макаренко Ірина

Конкурентноспроможний вчитель як запорука забезпечення ефективної
індивідуальної траєкторії розвитку учня 202

Матвієнко Олена

Інтерактивні технології формування професійної компетентності майбутніх
фахівців початкової освіти 206

Маятіна Наталія

Проблема професійної самореалізації молоді в сучасних умовах..... 213

Пархоменко Наталія

Підготовка вчителя початкової школи як конкурентноспроможного фахівця в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»: виклики сьогодення і шляхи їх вирішення 217

Рашковська Ілона

Проблема конкурентоспроможності фахівця психолого– педагогічного напрямку в поглядах сучасних студентів 223

Савенко Ксенія

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до впровадження інтерактивних технологій..... 232

Сова Олена

Вплив пленеру на становлення творчої особистості майбутнього художника-педагога 237

Тітяєв Володимир

Організаційно-методичне забезпечення розвитку комунікативної компетентності практичного психолога як складової конкурентноспроможної особистості 242

Тутова Тетяна

Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів в контексті розбудови нової української школи 244

Чистяк Ольга

Розвиток у майбутніх психологів умінь щодо встановлення контакту з клієнтом 249

Янковська Інна

Естетичне виховання майбутніх вчителів початкової школи як
чинник конкурентоспроможності..... 254

Яценко Тамара, Галушка Любов, Біла Олена, Манжара Світлана

Використання візуалізованих репрезентантів у підготовці
психологів 265